

Slovenska ustavna identiteta

Dr Špelca Mežnar, Sodnica Ustavnega sodišča RS

O čem sploh govorimo?

1. Določbe v Ustavi

- Nemški model (Verfassungsidentität)
- “Eternity clause

2. Pravo EU

- Člen 4(2) PEU
- Narodna identiteta v. pravo EU

3. Narodna/zgodovinska/kulturna identiteta

- Kolektivna identiteta naroda
- ZDA – “We, the People...”
- Rosenfeld, Habermas

Slovenska ustavna identiteta?

Ni odločitev
US

Sporadični
izrazi od
1991 dalje

Samobitnost
slovenskega
naroda

Posebnosti slovenske Ustave

1. Nima klavzule o nespremenljivosti (“eternity clause”)

2. Pomen Preambule (uvoda) k Ustavi

- Sklic na TUL
- Sklic na TČPS
- Pravica slovenskega naroda do samoodločbe
- Narodna samobitnost, narodna osvoboditev, državnost

3. Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije

- Ustavni vir državnosti, plebiscit
- Točke preloma:
 - Jugoslavija => Slovenija
 - Komunizem/socializem=> tržni sistem/demokracija

Preambula

- Izhajajoč iz
 - Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, ter
 - temeljnih človekovih pravic in svoboščin,
 - temeljne in trajne pravice slovenskega naroda do samoodločbe, in
 - iz zgodovinskega dejstva, da smo Slovenci v večstoletnem boju za narodno osvoboditev izoblikovali svojo narodno samobitnost in uveljavili svojo državnost

Doslej 6 odločb US

- Omenja samobitnost slovenskega naroda
- Nikoli *ratio decidendi*, vselej *obiter dictum*
- Nazadnje: U-I-67/14, 19.1.2017
- Zakonska ureditev dela prostih dni

Verska svoboda
muslimanske
skupnosti

Slo = katoliška
država (2002,
58%)

Islam = verska
manjšina
(2,5%)

Dela prosti dnevi

Diskriminacija?

NE

- Prazniki in dela prosti dnevi so zunanji izraz identitete posameznikov – državljanek in državljanov
- Datumi izražajo tradicionalno sprejete vrednote, zgodovinsko povezane z življenjem na območju sedanje Republike Slovenije

- obeleževanje pomembnih zgodovinskih dogodkov ali tradicionalno uveljavljeno obhajanje nekaterih verskih praznikov
- izbrani zaradi njihovega izročila na območju Republike Slovenije
 - Zgodovinska identiteta
 - Kulturna identiteta
 - Verska identiteta
- Izbira datumov je stvar proste presoje zakonodajalca

- Zakonodajalec lahko uredi dela proste dni kot izraz identitete ljudi, ki zgodovinsko živijo na območju sedanje države in so povezani z izročilom evropskega prostora.
- Narodna samobitnost je v skladu s Preambulo k Ustavi eno od izhodišč vzpostavitve temeljnih družbenih pravil sožitja.
 - Narodna identiteta
 - Evropska identiteta

Iztočnice za razpravo

- Kaj je naša ustavna identita?
- Koncept samobitnosti zaznamovan z
 - Samostojnostjo/osamosvojitvijo 1991,
 - (mlado) državnostjo
 - Človekovimi pravicami in dostojanstvom
- Slovenija = mlada država (“adolescent”)